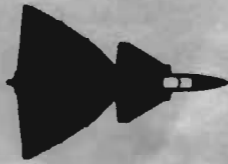

FLYGVAPEN

NYTT

1 1972

Över
EN MILJON
aktiva
inom
frivilligförsvaret!

En
FÖRSVARSVILJA
att ta
hänsyn till?

Gränskränkningar
idag
kräver
ett starkt
FÖRSVAR
även
för
morgondagen!

KVINNAN oersättlig i Sveriges

Det är min förhoppning att flygvapnets behov utav lottor skall kunna tillgodoses. De viktigaste åtgärderna därvidlag är de, som gynnar rekryteringen och minskar avgångarna. SLK eftersträvar att medverka till en kraftsamling kring dessa viktiga uppgifter. I de rapporter jag får kontinuerligt om lottakärernas verksamhet, har jag funnit, att det på sista tiden har märkts en ljusning och optimism i arbetet, vilket jag gärna vill tro skall ge resultat i värdefullt tillskott utav lottor till flygvapnet.

*Riks-
lottachefen
Louise
Ulfhielm:*

Under 1971 utbildades för flygvapnet på centrala lottaskolor 511 lottor och på hemorten 1970/71, 464 lottor. Vid repetitionsutbildning, KFÖ eller frivillig tjänstgöring har under 1970/71, 3.200 flyglottor deltagit. — — — Dessa siffror talar om många lottors intresse och engagemang, men önskemålet är att ännu fler lottor skall medverka, för att täcka behovet av välutbildade flyglottor.

Jag vet att flygvapnet ger lottorna en utomordentligt god utbildning och alltid är angelägna om att ta väl hand om dem. Jag vet också att detta uppskattas mycket av lottorna.

Med flygvapnet har SLK ett positivt och gott samarbete, jag tror mig våga påstå att samarbetet aldrig varit bättre. Och det är till stor glädje!

☆☆☆

**En LOTTA:s
uppgift
är intressant,**

försvar

★ ★ Den finska Lotta Svärd-organisationen, som uppstod under frihetskriget 1917–18, kan sägas vara ursprunget till den moderna tidens kvinnliga försvarsorganisationer i olika länder. ★ ★ ★

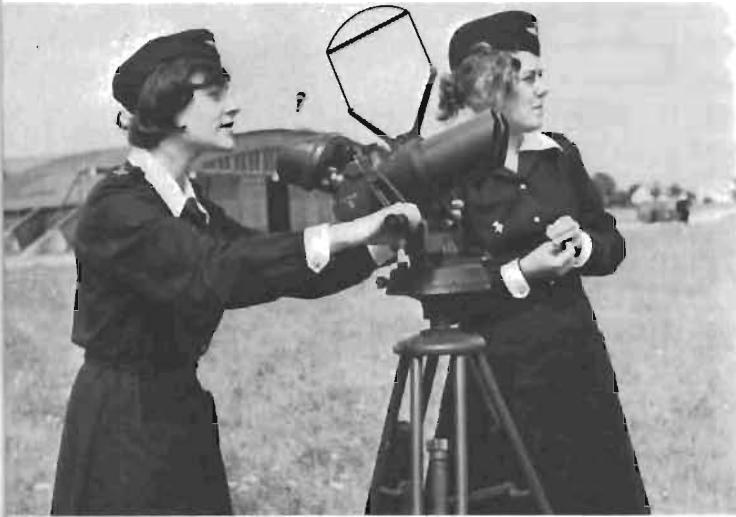
- 1924 — bildades Sveriges Landstormskvinnor, SLK. Det var en opolitisk, ideell organisation, som stödde dåvarande Landstormen med insamlingsverksamhet samt förplågnad vid kurser och övningar.
- 1930 — talet, landstormskvinnornas arbete utökades med bl a markentertjänst vid arméns fälttjänstövningar samt med social-humanitära uppgifter. Allt fler lokalavdelningar bildades och SLK fick en centralstyrelse, LK-rådet.
- 1933 — bildades den första ungdomsavdelningen.
- 1939 — landstormskvinnorna övergick till att kallas lottor. Krigsmaktens behov av frivilliga ökade. Den första marinlottakåren bildades.
- 1940 — startades samarbete med Hemvärdet. — Omfattande social-humanitär verksamhet bedrevs under hela beredskapstiden, bl a i samarbete med Röda korset och Rädda Barnen vid flyktingtransporter och läger.
- 1943 — blev SLK en självständig organisation med namnet Riksförbundet Sveriges lottakårer.
- 1945 — var medlemsantalet 110.000 efter att ha ökat under hela beredskapstiden.
- 1946 — bildades den första flyglottakåren.
- 1952 — började samverka med Civilförsvaret.
- 1955 — fastställde Kungl Maj:t nya grundstadgar.
- 1965 — blev ungdomsrörelsen självständig med namnet Sveriges unglottor.
- 1968 — inköptes lottornas kurshem Älvkarleö.
- 1968 — startades medlemstidskriften Lot-tanytt.

I dag är SLK landets största kvinnliga opolitiska organisation — 69.000 medlemmar — och omfattande svenska kvinnor från 16 år och uppåt. ■

meningsfull
... och KUL

☆☆ **En kvinna som vill bli flyglotta har många olika utbildningsvägar att välja mellan.** ☆ ☆ ☆

SLK presenterar nedan kort de olika tjänstegrenarna samt i stort vad som fordras för tjänsten.

Stabstjänst — fordringar: maskinskrivning 459 nedslag/3 mln. Skrivarbete, duplicering, expeditonsbehandling av blanketter, telefonitjänst, kassagöromål.

Förplägnadstjänst — fordringar: goda kroppskrafter. Arbete i storkök samt tillagning och utspisning av mat under fältmässiga förhållanden. Portionsberäkning, underhållstjänst.

Luftbevakningsstationstjänst — fordringar: god syn och hörsel, normalt färgsinne. Vana vid friluftsliv eller utomhusarbete. — — — Bevakning från torn av bl a flygföretag med inrapportering av dessa per telefon. Flygplanigenkänning, radiakövertvakning.

Luftförsvarsgruppcentraltjänst — ford-

ringar: god syn och hörsel, normalt färgsinne. Snabb uppfattningsförmåga. — — — Arbete i stridsledningscentral med mottagning av rapporter från luftbevakning, sammanställning av dessa på kartor och tablåer — sk plotting — samt vidareberapportering.

Luftförsvarscentraltjänst — fordringar: god syn och hörsel, normalt färgsinne. Snabb uppfattningsförmåga. — — — Arbete i stridsledningscentral med markerling av flygverksamhet på kartor, rapportering samt sändning av luftförsvorsorientering — lufor — på radio.

Rapportcentraltjänst — fordringar: god syn och hörsel, normalt färgsinne. Snabb uppfattningsförmåga. — — — Uppföljning av tillgång på materiel.

Sambandstjänst — A) Signalstationstjänst — fordringar: god hörsel. Maskinskrivning 300 nedslag/3 min. — — — Arbete som telefonist i sambandscentral. Sändning och mottagning av meddelanden på telefon

foto: bo dehlén

och fjärrskrift samt betjäning av telefonväxel.

B) Signalskyddstjänst — fordringar: god hörsel. Maskinskrivning 300 nedslag/3 min. — — — Expeditionsarbete med omvandling av text i signalmedeländen för att skydda innehållet från att bli känt av obehöriga.

Sjukvårdstjänst — fordringar: goda kroppskrafter. — — — Arbete som sjukvårdare.

Underrättelsetjänst — fordringar: maskinskrivning 450 nedslag/3 min. — — — Expeditionsbehandling av inkommande rapporter, sammanställning och vidarebefordran av dessa. Lägesmarkering på kartor och tablåer.

Vidareutbildning

Adjutanttjänst — fordringar: högsta kurs inom tjänstegren samt erfarenhet från frivillig militär tjänstgöring. — — — Upp-

gift att biträda i frågor rörande förläggning, inre tjänst och åtgärder vid sjukdom och olycksfall under kvinnlig frivillig personals tjänstgöring. I fredstid möjlighet att tjänstgöra på lottaskola som förlägningschef eller biträdande skoladjutant.

Instruktörstjänst — fordringar: högsta kurs inom tjänstegren med erforderliga betyg. Efter avslutad godkänd underofficerskurs 2 — praktisk tjänstgöring — arbete som instruktör vid tjänstegrensutbildning. Efter väl vitsordad praktik som instruktör möjlighet att tjänstgöra vid lottaskola som biträdande skolchef.

Personalvårdstjänst — fordringar: genomgången tjänstegrensutbildning, civila yrkesmeriter (akademisk examen, lärarutbildad el examen från socialinstitut. Alder lägst 21 år. Allmänt personalvårdande verksamhet, socialtjänst, självvård, bildnings- och förströelseverksamhet vid ett krigsförband. ■

Detta sysslar en LOTTA med

Om ej annat anges, foto: rune rydh

Om ej annat anges, foto: rune rydh

☆☆ "Berätta hur du tycker det är att vara flyglotta", bad mig FLYGvapen-NYTT:s redaktör. Ja, det vore rätt så enkelt att svara med ett populärt uttryck: "Toppen!" Men riktigt så enkelt och onyanserat var det nog inte tänkt. ☆☆☆

I dag upplever jag min plats i flyglottornas led, som ett engagemang i totalförsvaret. Att vara lotta är att frivilligt utföra ett arbete som vunnit största respekt. Men det skall villigt erkännas att den inställningen hade jag inte, då jag som 17-åring blev lotta. Det var en slump jag blev medlem i en lottakår.

På den tiden tillhörde alla lottor armén. 1946 flyttades en del lottor över till flygvapnet och jag hörde till dessa pga den utbildning jag fått. Mitt intresse var inte särskilt stort. Men så kom slumpen in i bilden igen. Familjen hade flyttat och jag meddelade adressändring. Dagen därpå blev jag uppringd från flottiljen och fick veta, att ville jag vara kvar som flyglotta måste jag gå en kurs. "I morgon börjar en kurs

— välkommen!" sa rösten. Förvisso blev jag överrumplad men infann mig till kursstarten. Det gjorde jag rätt!! Vi var ett 20-tal elever. Under kursens gång vaknade mitt intresse — mycket beroende på kurskamraterna... men inte minst läraren. Han hade en underbar förmåga att sporra oss att göra vårt bästa.

Ja, sedan dess har jag gått många kurser och är i dag instruktör i Lgc-tjänst. Jag har gått både kvälls- och lägerkurser. Båda formerna är lika trevliga. Vilken form man väljer är väl mera en fråga om hur man disponerar sin tid — då det går att välja.

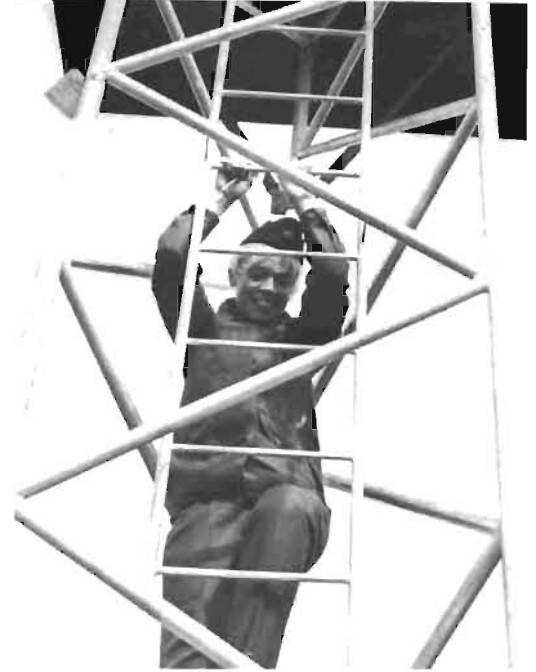
● ● Kurserna är nu inte det som gör arbetet som flyglotta till vad det är. Det är först och främst då man deltar i övningarna, som man s a s får "luft under vingarna". Då sätts man på prov — ställs inför verkligheten. Det gäller att omsätta kunskaperna: att tänka och handla. Jag måste koncentrera mina sinnen på skilda uppgifter. Jag ska följa läget i stort, jag ska uppfatta meddelanden och rapporter, jag ska markera och sända vidare. Jag ska fungera utan en lärares hjälpande hand eller överinseende. Allt detta klarar jag inte genom att arbeta som ensamma vargen. Det är ett lagarbete, där alla måste skärpa sig och göra sitt bästa. Bit för bit fogas uppgifterna samman till en helhet, som utgör underlag för de olika militära och civila myndigheternas agerande.

En övning innebär också att jag kommer i kontakt med flygvapnets övriga personal. Det är nya röster som svarar, tar emot eller sänder rapporter och ger order. I arbetsrummet möter jag nya ansikten. Jag upplever mig själv plötsligt som mycket liten — den lilla kuggen i det stora maskineriet (... och jag som skulle vara så betydelsefull!). Efter ett tag har jag hämtat mig och upptäcker att min nyss så ringa funktion har sin betydelse. Befattningen jag uppehåller är viktigt i sammanhanget. Så fortlöper övningen och jag känner mig helt införlivad i spelets gång. Jag är med i ett team som fungerar. Alla

foto: owe gellermark

— såväl lottor som den övriga personalen — är måna om att det ska bli en lyckad övning. Det känns tryggt och riktigt. Arbetet kan vara krävande men också fascinerande. Visst kan här liksom var helst annorstädes uppstå situationer med irriterande moment. Annars vore det för underligt. Men problem är till för att lösas.

● ● Det inträffar då och då under övning att man upptäcker att det vi lärt på kursen inte riktigt stämmer med verkligheten. Får det vara så? Nja — men då tvingas jag att med mina kunskaper som grund visa att klarar jag av uppgiften under det förhållande som för tillfället råder. De teoretiska kunskaperna har omsatts i praktik.

Då övningen avslöses och ledningen har fog för att tacka för väl genomförda uppgifter och konstaterar att "allt gått i lås" finns det anledning vara stolt över att personalen till stor del består av flyglottor. Ibland kan det förstås vara nödvändigt med kritik och då tål vi flyglottor även det. Det känns riktigt med kritik om den är befogad.

Dagens flygplan flyger fort — morgondagens fortare. Rapporteringssystemet för en ständig kamp med hastigheten. De tekniska hjälpmedlen blir effektivare och effektivare. I och med att flygvapnet nu inför ett elektroniskt system för rapportering följer automatiskt att flyglottorna måste kompletteringsutbildas. Det ställer större krav på mig som flyglotta.

● ● Egentligen är det en fantastisk tid jag upplevt som flyglotta. Jag tror knappast att jag under mitt allra första år som lotta var med om att för hand fylla i en blankett vid rapport från ett luftbevakningstorn. Det låter än otroligare när jag tänker på, att inom en snar framtid trycker jag bara på en knapp. Informationen når mottagaren inom någon del av en sekund! Detta att jag som flyglotta alltid måste "hänga med" i utvecklingen gör att arbetet inom flygvapnet blir intressant och roligt. Det krävs något av mig.

Aldrig någonsin har jag ånrat att jag blev flyglotta — om ock av en slump!

Ja, detta var litet om hur jag upplever att vara flyglotta. Jag tror att samtliga flyglottor, vilken tjänstegren de än tillhör, är ense med mig. Det är stimulerande att som frivillig veta att man med sitt intresse och sin insats kan fylla en uppgift inom flygvapnet och totalförsvaret — att känna att man är uppskattad och efterlängtd. ■

Solweig Söderlund
F16/Danderyds lottakår

**"Det
lotteriet
ångrar
jag
aldrig"**

★ ★ Hur är det att vara på en lägerkurs för lottor, undrar kanske någon? Hur bor man? Är det lektioner hela dagen? Hur ordnas fritiden? ★ De flesta lägren ligger vid kusten. Avsikten är att kombinera utbildningen med vad en sommarferie kan ge av sol, bad och friluftsliv. ★ ★ ★

Om ej annat anges, foto: rune rydh

LOTTANS sommarlägerliv

Största antalet av flygvapnets lägerkurser är förlagda till Bunge på norra Gotland, ca timmens bussfärd från Visby. Bungeläget ligger inte långt från Bunge museum och landsvägen mellan Visby och Fårön. Trakten är sommartid ett omtyckt turistmål med många sevärdheter och vacker natur. Här avlöser kurserna varandra så gott som hela sommaren.

Successivt har chefen för flygvapnet låtit modernisera och utbygga läget med nya moderna lektionssalar och moderniserade förläggningar. I de flyghangarer som finns på läget inryms numera bl a expeditionsoch lektionslokaler.

◆ Flygvapnet har även lägerkurser vid flygflottiljen F11 nära Nyköping, där lottor utbildas i underrättelsetjänst.

◆ Vid Halmstad F14 utbildas flygflottor i sambandstjänst och i Göteborg sker utbildning i luftförsvarscentraltjänst, Stril/50.

foto: owe gellermark

Er kurs

LÄNGTAN med flygvapnet

Mellan lektionerna blir det tid till avkoppling och "snack". Det är många nya intryck och upplevelser som skall diskuteras eller så samlas man för en kaffepaus.

De teoretiska lektionerna omväxlar med praktiska och när kursmaterial och väder tillåter hålls lektionerna utomhus.

◆ ◆ En lägerkurs innebär inte bara lektioner och övningar. På fritiden ordnas allt möjligt trevligt. Tillfälle till bad ges varje dag. De flesta lägren har goda badmöjligheter. Utflykter ordnas till traktens sevärdheter.

Under senare delen av lägerkursen följer en rad övningar och slutprov, då man arbetar i avlösningar. Övningarna görs så realistiska som möjligt.

Sista kvällen är det "muckskiva" med gemensam middag. Då skändas funktionärer och instruktörer helt vänkskapligt i bl a glada nidvisor. Sorgen över det förestående avskedet är allmän och uppriktlig. ■

foto: owe gellermark

foto: SF-Journalen

Insändare från FV-Nytt:s läsekrets

Om ej annat anges, foto: rune rydh

Fråga 1:

Varför inte höja lottans kvalité . . . och göra rekryteringen festligare?

Kvantitetsbehovet finns angivet i P-tabeller. Kanske är P-tabellbehovet för stort eller för litet i förhållande till totala antalet befattningar i krigsorganisationen. Men detta kan inte avgöras utan omfattande befattningsanalyser. Utgår vi från att dagens P-tabellbehov är riktigt, betyder en minskning i kvantiteten att totaleffekten nedgår. Ett förhållande som inte kan kompenseras med kvalitet. Nedgår kvalitén är förhållandet detsamma — ett uppfyllt kvantitetskrav är icke kompensation nog. Av detta resonemang följer att kvantitet—kvalitet bör hållas isär vad gäller frivilligförsvaret. Det råder ingen inbördes relation mellan begreppen, vilka alltså bör diskuteras var för sig.

1) Avgörande för att kvantitetskravet skall kunna uppfyllas,

är att rekryteringen fungerar på ett lämpligt sätt. Det gör den enl mitt förmenande inte i dag. Det räcker inte med att hejda flickor utanför snabbköpsbutiker. Och det går inte i dagens Sverige att värva proselyter med blå-gula annonskampanjer. Jag talar nu om lottarekrytering och jag är medveten om det belopp som varje år ställs till förbundens rekryteringslottors förfogande. För att rekryteringen skall ge resultat måste man tänka om radikalt och gå in för moderna kampanjer, marknadsföra sig själva på ett helt annat sätt — om man skall hävda sig i konkurrensen med det ofantliga utbud av fritidsaktiviteter som offereras idag (TV, vuxenutbildning, bingo etc).

Annonseringen måste läggas upp på ett helt annat sätt än tidigare — i stället för rak in-

formation skall man spela på subjektiva känslor och värderingar och gärna unna sig en smula humor. I stil med följande: bild på långhårig soldat med mössan käckt på svaj och texten "Jag får inte bli lotta för jag är en kille" eller flyglottan som sitter grensle över en "Drake" och svingar sin mössa på cowboymanér. Och varför inte byta ut frodiga och moderliga rekryteringslottor mot flygflottljens stiligaste löjtnant under värningskampanjerna i flickskolorna? En ytterligare metod att stimulera rekryteringen tror jag kan vara att införa värningspremier. Kanske kostar detta mera pengar, men går inte statsmakterna med på det? Har man försökt med hänvisning till argument att frivilligförsvaret är ett av utrikesministerns säkraste triumfkort när det gäller att övertyga om Sveriges avsikter och försvarsvilja?

2) Kunskapskvalitet är av största betydelse. Mot bakgrund av de viktiga befattningar som lottorna bekläder behöver detta inte diskuteras. Därför måste stora ansträngningar koncentreras på att öka kunskaperna. De är idag undermåliga på många, ja de flesta håll. Det ligger tyvärr stor sanning i att viljan finns . . . men att förmågan saknas.

Kvalitet är dock inte enbart goda kunskaper. Den psykiska och fysiska kvalitén är ej av mindre betydelse. Förmågan att stå emot, att klara påfrestningar. Nu kan det hända att lottor som vid självklar och nödvändig ordergivning känner sig förfördelade (hamnar på en plats i lge de inte gillar, inte får kaffe på invand tid etc) och lämnar lokalen med ett "nu struntar jag i det här". Det förekommer oftare än man tror. Lottorna, och övrig frivilligpersonal med för den delen, måste i sin utbildning fostras att lyda order på samma sätt som en soldat. Jag tror nog att lite hårdare tag (naturligtvis med psykologisk riktig touche) även kan vara rekryteringsbefrämjande.

Inom ramen för kårverksamheten kan kvalltetshöjande utbildning ske genom föredrag och utbildning på kåraftnar. När det gäller fackutbildningen bör lottaorganisationerna få mera att säga till om vid val av lärare, uppläggning av utbildningen etc. Tyvärr är nog många av förbandens lottainstruktörer av idag inte av den kaliber som erfordras.

Slutsats: Bort med korvar och julbasarer och satsa i stället på förbättrad rekrytering och ett höjande av lottornas kvalitet. ■

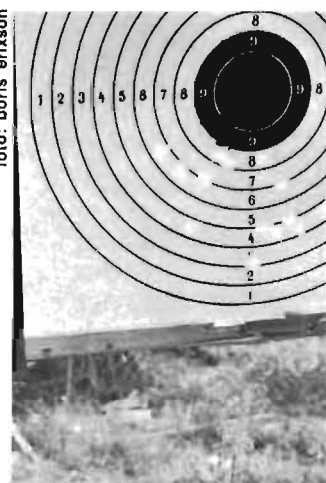
Lennart Berns

foto: owe gellermark

◀ DÅ

foto: boris erixson

Två aktuella lotta- frågor

Svar 1: **Rekrytering & information är visst nutidsenliga . . . och basarerna ett "must"**

SLK har huvudansvaret för informations- och rekryteringsverksamheten, som det står i SLK:s stadgar. — De militära myndigheterna har i många år samarbetat med SLK både centralt, regionalt, lokalt och biträder organisationen vid rekrytering.

Rekrytering och information utförs enl moderna idéer och senaste metoder. — Värningspremier har utdelats i olika omgångar till lottaförbund och lottakårer under flera år. — "Utrikesministerns säkraste triumfkort"! Är det inte blå/gult?

Varför känner sig lottor förfördelade? Det kan bero på att ingen information har givits till dem från militär myndighet! Lottan som inte fått veta, varför hon sitter vid en fjärrskriftsapparat i stället för i sambandstjänst/växel, som hon är utbildad till.

Lyda order! Order ligger i utbildningssystemet och är fastställt av militär myndighet. — Vad betr lottainstruktörer . . . så skall uttag av instruktör ske i samråd mellan SLK och militär myndighet.

Kvalitetshöjande utbildning inom kärverksamheten. SLK:s interna utbildning har under det senaste året helt omarbetats. Utbildningen har gjorts attraktivare och efter mottot: "så mycket som möjligt åt så många som möjligt". Varje medlem har möjlighet att genom lottakåren få en "introduktionskurs" och sedan delta i "temakurser" av olika slag.

"Bort med korb och julbasarer . . ." Visst vore det önskvärt att lottakåren inte behövde syssla med insamlingsverksamhet. Den verksamheten är dock nödvändig! SLK är tacksam för att det finns lottor, som har tid att ägna sig åt den detaljen. Deras verksamhet gör det ekonomiskt möjligt att utbilda bl a rekryteringslottor och driva rekryteringsverksamhet och att överhuvudtaget överleva. ■

SLK kansli

Fråga 2: **Är kursbeteckningarna odemokratiska?**

Inom lottorna finns sk facktecken som anger dels vilken tjänstegren man tillhör och dels vilka kurser man gått. Första kursen en "pinne", andra två osv. Dessa facktecken, som häktas på jackans ärm, bärs vid kårmöten m m, men inte när man är i tjänst under övningar! Då skall de vara avlägsnade. Varför då? De tjänar ju utmärkt som "gradbeteckningar" och man skulle slippa att vid upprop inför bemanningen av platser (i exempelvis en luftförsvarenscentral) ständigt utsättas för frågorna "vilken tjänstegren tillhör

Du?" och "vilken utbildning har Du?". Jag har hört sägas att bärandet av dessa insignier under övningar och spel skulle vara "odemokratiskt" — förutom skälet ovan att det här inte är frågan om gradbeteckningar i vedertagen bemärkelse och att de därför inte får bäras under tjänsteutövning. Men är i så fall kåraftnarna mindre "demokratiska"? Nej, låt oss alltid få bära våra facktecken, det skulle underlätta för våra chefer i centralen och bespara oss dessa ständiga frågor. ■

Miss Lisa

Svar 2: **Väntar på utrednings svar**

Först ett förtydligande. Kurs- och gradbeteckningar är inte samma sak. Inom SLK finns i fredstid inga gradbeteckningar. — Frågan om kursbeteckningars bärande under övningar och spel, är ingen ny frågeställning. Den har diskuterats i många år. Varför man inte har slutfört frågan, beror på att man väntar på vad utredningen om lottors konstituering i fred kommer att framlägga. — Dessa två frågor är inte bortglömda av SLK. ■

SLK kansli

NU ▶

foto: owe gellermark

Ingen mili-tant — en flyglotta

Totalförsvaret i självförsvaret